

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון צ"ד
פרשת חוקת
(בארה"ק)
תשפ"ג

ואלה יעמדו על הברכה בעבור שנדבו הוצאות הגליון

גליון זה נתנדב על ידי ידידנו הדגול העומד
לימיננו בכל עת ועונה

הרב לוי יצחק ריבא שליט"א

וויליאמסבורג

פמרון הכולל בבית מדרשינו

לרגל שמחת אירוסיו בנו בכורו

הבה"ח שבתו שיחי'

הרה"ח ר' מנחם מענדל פיינציג שליט"א

מאנסי

לע"נ זוגתו האה"ח

מרת גענענדל בת ר' פסח (נאנעל) ע"ה

נלב"ע כ"ג אייר תשפ"ג

ת.נ.צ.ב.ה.

ניתן לקבל הגליון

בארה"ב

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאו 4408-15th Ave.

וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאו 144 Rodney st.

מאנסי

ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.

לעייקוואד

אצל הרה"ח ר' ישראל נתן בוים שליט"א

בארה"ק

בני ברק

ביהמ"ד אמשינאו רחוב חזון איש 78

ירושלים

אצל הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א

ביתר

אצל הרה"ח ר' אברהם לאנדא שליט"א

חיפה

אצל הרה"ח ר' ישראל ברודבקר שליט"א

יו"ל ע"י מכון דברי תורה – אמשינאו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

amshinov40@gmail.com

סעודה שלישית

פרשת חוקת תש"פ לפ"ק

הגאון, אזי חלילה יפול על ידי זה, וזהו 'מטמא טהורים'.

והנה כבר הקשה בריש ספר התניא, על שני מאמרי חז"ל הנראים כסותרים, שמחד גיסא אמרו, 'ואפילו כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה, היה בעיניך כרשע', כלומר שהאדם צריך להחזיק עצמו לרשע, ומאידך אמרו חז"ל 'ואל תהי רשע בפני עצמך', ולכאורה מהו הדרך הראויה, שיחשוב על עצמו כצדיק או כרשע.

ה'ישמח ישראל' מיישב כמין חומר, שיש שני מצבים, בעת אשר 'כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה', היינו כשהכל

איתא מהבעל שם טוב זי"ע (כתר שם טוב) שכל ענין שנכתב בתורה, צריך שיהא ממנו בכל עת ובכל זמן הוראה בעבודת ה'. ומביא דוגמא ממצות פרה אדומה, שמטהר את הטמאים ומטמא את הטהורים. ההוראה המרומזת במצוה זו היא איך להשתמש במדת הגאון.

וכך הוא ענינו, בזמן שהאדם בגדר טמא, דהיינו שנמצא במצב ירידה ח"ו בעבודת ה', אזי יש לו להשתמש במידת הגאון, כמ"ש ויגבה לבו בדרכי ה', ואז מידת הגאון 'מטהר טמאים', שבדרך זו יוכל להתחזק ולשוב אל ה'. מאידך, אם בזמני עליה ברוחניות, גם כן ישתמש במידת

בו, באופן כזה, אסור לו לחשוב כלל על עוונותיו, אלא צריך להתחזק ולאמץ לבבו, ולקיים המצוות בשמחה.

וכן חזינן שקוראים להנהגות האדם 'מידות', כיון שבכל מידה, אם מרבה בה יותר מדי אינו טוב, ואם ממעט בה נמי אינה טובה, אלא צריך בכל תכונה להשתמש 'במידה הראויה', ואז יש בו ברכה.

הולך לך בטוב ובמישרין, 'היה בעיניך כרשע', אז צריך מדת הכנעה ויחשוב בדעתו כדברי החובות הלבבות (שער הכניעה פ"ז) שמביא מאחד הפייטנים שאמר 'חטאי לו יריחון במ שכני, אזי ברחו ורחקו מן גבולי'.

ומה שאמרו חז"ל, 'ואל תהי רשע בפני עצמך', מיירי באופן שנמצא לעצמו, ונופל בדעתו, ואין לו שום דבר להתחזק

סעודה שלישית

פרשת חוקת תשפ"א לפ"ק

אם יתן כל חללי דעלמא, לא יניחוהו לשוב לעוה"ז ללמוד תורה אפילו ליום אחד.

ולכן ידמה האדם בנפשו שכבר הגיע זמנו להיפטר מן העולם, ובבית דין של מעלה, מבקש מה' שיתן לו לשוב לעוד יום אחד לעוה"ז לתקן מעשיו, והנה אם היה זוכה ומתמלא בקשתו, הלוא היה משתדל ומתאמץ עד מאד לנצל את היום היחיד הזה שקיבל במתנה, ולא היה נח אף רגע אחד מעבודתו.

וכך הוא באמת שכל יום ויום הוא מתנה מיוחדת מהקב"ה שיכול למלאותו בתורה. ועל זה מרמז לנו התנא במשנה (אבות ב, י) 'ושוב' היינו שיעשה תשובה באופן כזה, 'יום אחד לפני מיתתך', שחשוב כי זה היום שעומד בו, הוא היום

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול. ובהמשך הפרשה, (יט, יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל וגו'.

ובתפארת שלמה, מביא דברי חז"ל (ברכות 30:) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ולכאורה הלא כתיב (ויקרא יח, ה) וחי בהם וגו'.

אך פירוש הדברים, שצריך שיהא חשוב בעיני האדם עד מאד, כל שעה ושעה שנמצא בעולם הזה, ויכול לקיים את מצוות ה' וללמוד תורה, ואל יאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה.

והעצה שלא יבטל אדם זמנו לריק, שיזכור שאחר מלאת ימיו ושנותיו, אף

לימים הרבה, וגם המים הם הפקר לכל העולם, בלא שום חשבון, ואנו צריכין להגיע לזכויותיו של משה ואהרן ומרים וכו', כדי לקבל דברים פשוטים כאלו. והם רצו לחיות חיים גשמיים, בלי להיות מחובר להשגחה מיוחדת.

ובאמת זה דייקא היה הענין שלא קיבלו את הַמָּן בפעם אחת לזמן רב, אלא דבר יום ביומו, כדי להרגיל נפשם במדת הבטחון והאמונה בשם יתברך, כדי שיהיו עיניהם תלויות תמיד אל ה' כענין שכתוב (תהלים קכג, ב) הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו', עכ"ד. (ראה בזה גמ' יומא עו.).

וענין זה מרומז אצל הנחש הקדמוני, שמהותו וחיותו הוא חיי עוה"ז בלי קשר להקב"ה, וכדברי הרה"ק הרר"ב מפשיסחא זצוק"ל שהקשה על קללת הנחש 'ועפר תאכל כל ימי חיך' (בראשית ג, יד), ולכאורה איזה קללה יש בזה, והרי עי"ז מזונותיו יהיו מזומנים לו בשפע בכל מקום ובכל זמן, אלא זהו עיקר

שנתנו לו תוספת מן השמים, כדי שיוכל לעשות תשובה, וכמה יקר הוא היום הזה.

ומעתה יתבאר מה שאמרו חז"ל (ברכות ג:ג:) שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, שרק אצל מי שבכל יום מרגיש שכבר מת מן העולם, וקיבל מתנה עוד יום לתקן מעשיו, אצלו דוקא שייך 'וחי בהם', שכל החיות שלו בעוה"ז, יהא 'בהם' בתורה ובמצוות.

הרי לנו שכל אחד צריך לזכור שלא יבטל זמנו לריק, ויזכור את מטרת ימי חייו אשר חי על פני האדמה, לחיות עם הקב"ה ולקיים מצוותיו. וברבינו בחיי מפרש את הפרשה של 'נחש הנחשת', שבאו בטענה (כא, ה) למה העליתנו ממצרים למות במדבר, כי אין לחם ואין מים וגו', וקשה הלוא היה להם לחם מן השמים בכל יום, וגם היה להם מים בשפע, שיצא מן הסלע.

אלא תלונתם היתה, שאמרו אין לנו לחם ומים כשאר האומות, שיש להם לחם

אתו וחי, והטעם שהניחו במקום גבוה, להתוודע ולהיגלות שכל ענין הנחש וטרדות עניני העולם, אינם כדי שישאר האדם שקוע בעניני העולם הזה, אלא כדי שיסתכלו כלפי מעלה ויתלו עיניהם בה' הטוב, ובזה ישעבדו ליבם לאביהם שבשמים, ואז 'וראה אותו וחי', חיים נצחיים.

יה"ר שנזכה לעבוד את ה' בשמחה ובטהרה, ולגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

הקללה, שהקב"ה אינו רוצה להתעסק עמו כלל, ואמר לו, הא לך הכל, ובלבד שלא יהא לך שום שייכות עימי.

ומעתה נוכל לפרש שזה הענין ששלח ה' את הנחשים השרפים, שהנחש רומז לדברים הגשמיים שממיתים את האדם מחיי נשמות, והנחש המסתובב למטה נושך את האדם, ומפריע לעבודת ה'.

ולכן אמר ה' אל משה, **עשה לך שרף, ושים אתו על נס, והיה כל הנשוך וראה**

אמרים - פרשת חוקת תשפ"ב

מבואר במדרש, שהנחש בכל המעדנים שבעולם הוא מרגיש רק טעם עפר, ובני ישראל אכלו את המן, שנהפך למטעמים הרבה, יבא נחש שאוכל מינין הרבה וכפיו טעם אחד, ויפרע מאלו שכפו טובה ואמרו 'ונפשנו קצה בלחם הקלוקל', בשעה שטעמו במין אחד הרבה טעמים.

מצינו בפרשה את הנחשים השרפים, ובמדרש (יט, כב) מביא שהנחשים האלו נשרפו על ידי הענן, שכן הענן היה מיישר להם את הדרך במדבר, והורג את כל המזיקין בדרך, ומהם נעשה הגדר למחנה, ועתה החיה אותם הקב"ה, וגירה אותן בהם. ובאמת למה נענשו דוקא על ידי נחשים,

ליל שבת קודש

פרשת שלח תשפ"ג לפ"ק

ניגון 'עך טי דורען מַרקו' שמשמעות דברי הניגון הוא, אתה 'מרקו' (שם גוי) הטיפש, למה הנך נוסע ליריד, הרי אתה לא קונה, ואינך מוכר, כי אם מסכסך ועושה צרות, ע"כ. והנמשל מובן, שהאדם ירד לעולם כדי לעסוק בקנין מצוות ומעשים טובים, אך יש נשמה היורדת לתוך הגוף, ושוכחת תפקידה ותכליתה, ואינה עושה כאן כי אם צרות. כאשר פתח בעל הבית וזימר את השירה הזאת, הבחין שהאורח הזקן שהבין היטב רוסיש, מתעורר עד למאד ומתלהב עד שדמעות נשרו מעיניו, בראות בעה"ב כן, התעורר אף הוא באור חוזר, והוסיף דבקות על דבקותו, וזכרון תכלית האדם

בשפת אמת (תרל"א) מביא שזקיננו **החידושי הרי"ם** היה רגיל לומר, כי ענין שליחות המרגלים שייך בכל אדם, שכן כל אחד נשלח לעולם הזה כדי לקיים מצות בוראו, ולכן כל אחד נקרא שליח מצוה.

הוא עובדא באחד שהזמין לביתו אורח ליום טוב, יהודי שעלה מרוסלאנד, (כידוע דברי הזוה"ק פרשת יתרו פה ע"ב דביו"ט יש ליהרר שיהא לו אורחים), אך יהודי זה לא ידע אלא מעט יודיש, על כן לא יכלו לדבר עימו באופן רגיל, על כן החליט בעה"ב למען יחוש האורח בטוב, שישיר לו שיר בשפת רוסיש, והנה בחב"ד יש

חיי עוה"ב. והכוונה ב'שעה אחת', היינו שיקח אפילו זמן מועט, אך באותה שעה יהא כל רצונו ומחשבתו טרודה רק בשליחות המקום, ולכן נקראו המרגלים דיהושע 'מרגלי חרש', שהמה היו פחרשים שאינם מאזינים לשום דבר, ולנגד עיניהם רק השליחות אשר לפניהם, כן צריך להיות אצל כל איש ישראל, הגם שהוא רואה ושומע מה שנעשה בעולם, לא יטריד לכו כי אם לעשות שליחותו. ואף מי שקשה לו להיות בבחינה זו בכל הזמנים, עכ"פ יראה שיהא אצלו כן לפחות בשעת מעשה של קיום המצוות, ויזכור שזה הוא כל מטרת ביאתו לעולם.

במדרש (טז, יא) אמרו 'ונהי בעינינו כחגבים', אמר הקב"ה ויתרתי עליהם, אלא 'וכן היינו בעיניהם', יודעים הייתם מה עשיתי אתכם לעיניהם, מי יאמר שלא

בעולמו, לאחר גמר הניגון, שמע איך שהאורח מתאונן ואומר לעצמו, 'אוי איז געווען א עניות אין רוסלאנד'... התברר שהאורח הזה כלל לא הבין את מטרת הניגון, וכל בכיו היה על המשל בלחוד.

והנה פרשה זו ללמדינו בא, שכל אדם צריך לזכור היטב את תכלית ביאתו לכאן, ושנשלח למטרה זו בלבד, ואל לו להתבלבל מטרדות הבלי עוה"ז. **ובשפת אמת** (תרנ"ח) הביא דברי **המדרש**, דאין חביב לפני הקב"ה כשליח שנשתלח לעשות מצוה ונותן נפשו להצליח בשליחותו כאותן ששלח יהושע שני אנשים חרש וכו'. ומבאר הענין, דכל נשמה נשתלחה לעוה"ז כדי לקיים מצות הבורא, אבל צריך למסור את הנפש על השליחות, ולידע ולזכור כי כל תכלית המצאו בעוה"ז הוא רק למען עשות את השליחות.

ואיתא **במשנה** (אבות ד, יז), יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל

הייתם בעיניהם כמלאכים, עכ"ל. היינו שעל זה שהם ראו את עצמם קטנים כחגבים, על חסרון זה אפשר לוותר, אך מי אמר להם איך הם נראים בעיני הענקים, זה הוא טענה, ובוזה גרמו לעצמם העונש, **ובשפת אמת** (ליקוטים) מדייק שמלשון הכתוב 'וכן היינו בעיניהם' משמע שבאמת כך הי', ואם כן מה הטענה על בני ישראל. ולכן מפרש את דברי המדרש, שעל ידי חסרון אמונה של 'היינו בעינינו כחגבים', זה גרם להם, שכן היינו אף בעיניהם, ומאידך אם היו מאמינים בה' כראוי, היו אף בעיני הענקים כמלאכים עכת"ד.

ונקדים את דברי הרה"ק **מקאצק זי"ע**, שזה שהרגישו קטנים בעיני עצמם, אין בזה כל כך טענה, אך עיקר החטא של המרגלים היה בזה שאמרו 'וכן היינו בעיניהם', כי מה לו לירא ה' לחשוב לדעת איך הוא נראה בעיני זולתו.

ובריש דברי ה**טור** (אורח חיים סימן א)

מביא, יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים, והתחיל בעז כנמר, לפי שהוא 'כלל גדול' בעבודת הבורא יתברך, לפי שפעמים אדם חפץ לעשות מצוה, ונמנע מלעשותה מפני בני אדם שמלעיגיין עליו, ועל כן הזהיר, שתעזי פניך כנגד המלעיגיין, ואל תמנע מלעשות המצוה, וכן א"ר יוחנן בן זכאי לתלמידיו, יהי רצון שתהא מורא שמים עליהם כמורא בשר ודם.

ובספר חרדים (פרק טו) כתב על הפסוק ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, שהמהרהר דומה למי שנכנס במקום מטונף ומטנף כל בגדיו, ע"כ. ובוודאי אם היה לאדם בגד מלוכלך היה בוש לעמוד בפני אנשים, ומי שזוכר תמיד את שליחותו ותפקידו בעולם הזה, אינו חושב איך הוא נראה בעיני אדם, אלא איך נראה בעיני ה'. ובוש ליכנס לפני המלך בבגדים שאינם נקיים.

ובדברי השפת אמת נראה שאחד תלוי בשני, מי שזוכר שהוא כאן בשליחות הבורא ועושה כל מעשיו באמונה, ואינו מנסה למצוא חן בעיני אחרים אלא בעיני ה', סופו שמוצא חן בעיני אלוקים ואדם. ולכן אם היו המרגלים מאמינים בה' כראוי, היו אף בעיני הענקים כמלאכים. אך זה האיש שאין זוכר שליחותו בעולם, ועושה מעשיו רק מפני הזולת, סופו שאף בעיניהם אינו מוצא חן.

לאחר חטא המרגלים, נאמר בפסוק, ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ וגו' אם יראו את הארץ אשר נשבעתי לאבותם וכל מנאצי לא יראוה וגו'. והקשה בקדושת לוי, דלכאורה אין יתמלא כבוד ה', בגין האנשים שימותו במדבר.

מסופר אודות הגאון רבי יהונתן אייבשיץ שפעם ביום קיץ שהיה קריר בחוץ, לבש מעיל פרווה שלא יצטנן, עבר שם משכיל אחד לגלג וטען לפניו, הרי חז"ל אמרו, חמרא אפילו בתקופת תמוז קרירא ליה. ענה לו ר' יונתן לא כך הוא פירוש הגמרא, אלא המשמעות היא, המתבייש ללבוש מעיל בתקופת תמוז, אף ביום קריר, שכן חושש בכל עת מה יאמרו הבריות, איש הלזה בגדר חמור.

וכמאמר העולם, אויב איך בין איך, ווייל דו ביסט דו, און דו ביסט דו, ווייל איך בין איך, דעמאלסט בין איך נישט איך, און דו ביסט נישט דו. (אם אני אני, בגלל שאתה אתה, ואתה אתה בגלל שאני אני, אזי אני אינני אני, ואתה אינך אתה) כלומר, שאם אין כל אחד יודע תפקידו, ורק חושב איך ייראה בעיני אחרים, אזי כל מהותו שקר, ועל פי האמת, צריך שכל אחד יתנהג על פי דרכו הראוי לו.

המדבר לא היה להם יצר הרע, כפי שאמרו חז"ל (שמו"ר לב) חרות, חירות מן המיתה חירות מיצר הרע, לכן אפילו כשהיו עובדים את ה', אין בכך שום חידוש, ואין מתגדל מזה כבודו כל כך. לזה בא הכתוב, ואולם חי אני וגו' וימלא כבוד ה' את כל הארץ, ומבאר הטעם שיתגדל כבוד ה' דוקא על ידי בניהם, כי כל האנשים הרואים את כבודי, כאן בדור המדבר, על ידם לא יתגדל שמי כל כך, כי אין להם יצר הרע (זיי האבען א שוואכערע יצה"ר). אפס בניהם אשר יכנסו לארץ ישראל, ויהיה להם יצר הרע ובחירה, ואף על פי כן יעבדו אותי, בזה דוקא יתגדל כבודי.

החידושי הרי"ם אמר פעם שהאברכים מפצירים בו, להסיר מהם כל עניני התאוות, אך הלוא בלי חמדה הרי הם שווים ח"ו לבהמה, כי זאת מעלת אדם, שיוכל לכבוש את יצרו, וזהו כל החשיבות שלהם בשמים.

ומבאר דלכל איש ישראל ניתנה יצר הרע וכח הבחירה לבחור בטוב, ואם לא היה להאדם יצר הרע, לא היה שום חידוש במה שעובד את ה', ולא היה מביא תענוג אצל הבורא ב"ה. ויתבאר בדרך משל, עבד שעובד את אדוניו תמורת ממון, אין האדון מקבל תענוג גדול מזה שמוכן לעשות עבודתו, כיון שאין לעבד שום בחירה אם לעבוד או לא, מה שאין כן, אם בן המלך שאין צריך לעבוד למען אביו, ולמרות זאת מוסר נפשו לעשות רצונו, ובפרט אם יש מי שמסית אותו נגד עבודת המלך, והוא עושה עבודתו בשלימות וברוב שמחה, אזי אביו המלך מקבל תענוג גדול ממנו, על שבחר בטוב.

כן הדבר בבני ישראל הנקראים בנים למקום, אחר שניתנה בהם יצר הרע המסית ומדיח, כשבחרים בטוב ומקבלים עול מלכותו בתורה ומצוות, נתרבה ונתגדל בזה כבוד ה'. אמנם דור

ואמר מפני שרציתי להיות בהמה, אמר לו, אם כן אין לך מה להצטער, כי אתה כבר בהמה.

עומק הדברים הוא שאם אצל האדם אין תכלית ביאתו לעולם אלא לאכול ולישון, הרי אכן עדיף שיוולד בהמה, אך האדם נולד עם יצר ועם כח הבחירה לבחור בטוב, והגיע לכאן לקנות שלימות בנפשו, ובכך לגלות כבוד שמים בעולם.

ועוד זאת לדעת יסוד גדול, אז מ'האקט האלץ פאלט שפענדלעך, וכדאיתא בספה"ק שאף על פי שעל ידי זה שיש יצר הרע, עלול האדם לפעמים להיכשל, כי אין צדיק בארץ וגו', מכל מקום כדאי בשביל הקב"ה בריאת האדם על אף הפסדים אלו, כי עבודה זו של בריחה מן יצר הרע, יקרה וחשובה מאד בעיני ה', יותר מהרבה עבודות אחרות, ובלבד שהאדם ישתדל בכל עת לעמוד נגד היצר ולנסות לנצחו.

פעם הגיע בחור אל המגיד הנודע רבי שלום שבאדרון זצ"ל, וראו עליו שהוא מבולבל מרוב שאלות שהציקו לו, ר' שלום הבין את אשר לפניו, ואמר לבחור ברצוני להקדים ולשאול אותך שאלה קצרה, מי לדעתך חי בעולם הזה יותר טוב האדם או הבהמה. תשובת הבחור היתה, שבודאי האדם עדיף, כי הבהמה אינה אוכלת אלא קש ותבן, אך האדם יש לו מאכל ערב ומשקה בסיים, הבהמה מלוכלכת ויושנת על האדמה מלא צחנה, משא"כ האדם נהנה מתבל ומלואה, אמר לו ר' שלום הלוא מאידך, בהמה אין לה שום צער, הבעה"ב מביא לה את כל מאכלה, ובכל מקום טוב לה, ויש לה רק הנאות בלבד, והיטיב לתאר לפניו איך שהאדם בכל עת נמצא בצער ומכאוב, ואין לו מנוחה, פעם חולה פעם עצב, אך הבהמה איננה מוטרדת משום דבר אלא מלאת אושר, באשר טוב לה תמיד. הבחור התרגש מאד והתחיל לבכות, שאלו ר' שלום, מפני מה אתה בוכה, ענה

מדרך השכל, ואף על פי כן 'וימלא אחרי', ובכל זאת, השלים אחר רצון הבורא, על כן זכה כלב להיקרא עבד ה', שלא מצינו דוגמתו אלא במשה רבינו.

וכדברי **בעל התניא** (פרק ט"ו), שביאר את דברי **הגמרא** (חגיגה ט, ב) ושבתם וראיתם וגו' בין עובד אלהים לאשר לא עבדו. עבדו, היינו מי ששונה פרקו מאה פעמים ואחד, ולא עבדו היינו מי ששונה פרקו מאה פעמים לבד, והיינו משום שבימיהם היה הרגילות לשנות כל פרק מאה פעמים ולכן זאת הפעם המאה ואחת היתרה על הרגילות שהורגל מנעוריו, שבזה משנה את טבעו, עולה על גביהן, להיות נקרא עובד אלהים.

ובאור החיים הק' סוף הפרשה, הביא על הפסוק, ולא תתורו אחרי לבבכם וגו', שמצות המלך היא לעשות להיפך מרצון הטבעי, ולשנוא את מה שבגשמיות הוא ערב לפניו, ואי אפשר להפוך את חפץ

וראה **שפת אמת** (תרל"ח) שלא יהא לאדם טענות על גודל ההסתרות שיש בעולם, כי זה התכלית שבאנו לעולם, לגלות ולתקן את ההסתרות, ומי שכבר תיקן הכל הולך אל עולמו, נמצא שזאת טובתינו שיש הסתרה שנוכל להתגבר עליה, ולכן אין למאס ביגיעות היצר שעוברין בעוה"ז.

ועבדי כלב עקב וגו'. צריך לדעת למה לא הזכיר כאן אלא כלב ולא יהושע, **ובאור החיים** הק' פירש, שהגם שיהושע גם כן לא ניאץ ה' עם המרגלים, זה היה מחמת תפלת משה שהתפלל עליו שינצל מיצר הרע, והמרגלים לא יוכלו להטעותו, מה שאין כן כלב, כבר נכנס בגדר סכנת היצר הרע, ותחל רוח רעה לפעמו להשתתף עם המרגלים, כדמצינו שהלך להשתתח על קברי האבות (סוטה לד:), וזהו שנאמר 'רוח אחרת עמו', שהיה לו רוח להטעותו

ליבו כי אם בזכירת סימן עבודתו. וזהו דכתיב במצות ציצית, וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה', שבגד הציצית הוא סימן עבודת, וכשיביטו בו יתנו לב שאינם בני חורין לעשות כחפצם במאכלם במלבושם בדיבורם ובכל מעשיהם, כעבד שאימת רבו עליו.

ובענין סגולת מצות ציצית ראה ברש"י שביאר תיבת ציצית בשני פנים, א' מלשון ציצית ראשי, והשנית מלשון מציץ מן החרכים, ואפשר לבאר דבכח מצות ציצית יכול האדם לראות את הבורא גם בעת ההסתר, כשהשכינה בבחינת מציץ מן החרכים.

סעודה שלישית

פרשת שלח תשפ"ג לפ"ק

מאכלם היה לחם מן השמים, ועל כן היה רע בעיניהם לעזוב את דרגתם הנשגבה, ולרדת בשפלות עולם הזה, מקום חרישה וזריעה, והיה דבר זה להם קושי כמו ירידת נשמה מתחת כסא הכבוד לעולם הזה, שאינו יורדת אלא בעל כרחך, כמו שנאמר **במשנה** (אבות ד, כב) על כרחך אתה נוצר.

ואולם העובד את ה' באמת לצורך גבוה ולא לצורך עצמו, אינו מתחכם כלל, וגם בזה מבטל רצונו מפני רצון השי"ת, והולך אחריו בתמימות, ועל זה נאמר, אחר ה' אלקיכם תלכו, שלא ילך כי אם אחר רצון ה'. ודבר זה מצינו אצל פלב, שהגם שהבין בלבו את שיטת המרגלים שבמדבר טוב יותר, אך עם כל זה גבר

שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם. ובאמת הוא פלא גדול, הלוא כולם היו אנשים חשובים ראשי בני ישראל, והם נשלחו כדי ללמוד איך לכבוש את הארץ היטב, ודוקא על ידם היה המכשלה הגדולה הזאת, להוציא דיבת הארץ, וגרמו במעשיהם להישאר ארבעים שנים במדבר, וכבר תמהו כן בכל הספרים.

ובתורת כהן' להרה"ק רבי זושא פלאצקער זי"ע (מתלמידי הר"ב מפשיסחא) כתב לבאר, שבמדבר עברו את ה' בדרגא גבוהה מאד, והיו מופשטים לגמרי מענינים גשמיים, וגם

את חטאי העבר, וכן שיכול להשיג יותר בעתיד, ומפתה להביט על העבר והעתיד, ובלבד שלא יעשה עתה כפשוטו רצון ה', כלומר שיוותר על ההווה שהיא העיקרית, וכדברי הרבי רבי בונם זי"ע, על הפסוק (תהלים לט, ו) הנה טפחות נתת ימי, כי שנות חיי האדם המה כחבל ארוך, אך ביד האדם אין לו בו אלא טפח כשיעור פיסת ידו, שהוא רומז להווה, שזה בידו ואת זה יש להזהר לקיימו כראוי. כן המה ימי האדם, מה שעבר אין, ומה שעתיר עדיין לא בא, נמצא שאין לו לחשוב אלא איך לקיים בתמימות את ציווי אשר לפניו.

כ"ק אזמו"ר וצללה"ה מביא בשם זקינו הרה"ק רבי מנחם זי"ע, שבתחילת הפרשה נאמר ויתורו את ארץ כנען. שריגלו אח הארץ, ובסוף הפרשה שוב מצינו לשון דומה, ולא תתורו אחרי לבבכם, וביותר מצינו **שרש"י** ביאר

על מחשבה הלזו, וזהו 'עקב היתה רוח אחרת עמו', כלומר שכבר עלה במחשבתו דעתן של המרגלים, ואף על פי כן 'וימלא אחרי', שהתבטל לגמרי לרצון ה'.

ובישמח ישראל נמי נקט בדרך זו, ומביא מדברי הרבי רבי בונם זי"ע **מפשיסחא**, בענין חטא עץ הדעת, שביאר שטענת הנחש היה, שרק אחר אכילה מעץ הדעת, יהא להם בחירה, כי עתה אין להם שום יצה"ר, ואחר שיהא להם בחירה ויבחרו בטוב, יהיו במדרגה גדולה, אך באמת חשבון טעות הוא, כי כבר עתה יש להם בחירה, לשמוע לציווי הבורא שלא יאכל, ולא להתחכם עם חשבון אחר, ועלינו לקיים בתמימות רצון ה'.

וכן אין להביט על העבר, ולעשות חשבונות, על כי הירבה לחטוא, ואיך יראה פני מלך, עד שיאמר נואש לנפשו, כי כל זאת מעצת היצר, שמזכיר לאדם

סמכו על ה' הטוב, נפלו אפילו אנשים צדיקים, ועל כן מזהירנו התורה בסוף הפרשה, ולא תתורו אחרי לבבכם, אלא בטחו בה' עדי עד, וזהו מה שרש"י מרמז כמו מתור הארץ עכתד"ק.

וכדמצינו בגמרא במתן תורה שאמרו נעשה לפני נשמע, ולכאורה איך לא חששו שלא יוכלו לעמוד בזה, אלא איש ישראל צריך לבטוח בה' שבוודאי לא יעמידנו בנסיון שאין יכול לעמוד בו, כמ"ש תומת ישרים תנחם, ואף אם כבר נפל יעשה עתה תשובה ואל יחשוב איך יתוקן, כי הקב"ה חושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, והאדם יעשה את שלו בתמימות, והכל על מקומו יבוא בשלום.

יהי רצון שנוכל לעמוד בנסיונות ולעבוד את ה' מתוך שמחה וטוב לבב.

לשון ולא תתורו, כמו מתור הארץ, ולכאורה יש שייכות בין ב' פרשיות אלו.

בהקדם מה שיש להקשות אהא דכתיב ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, דלכאורה הסדר היא עין רואה ורק אח"כ הלב חומד, ולמה הקדימו כאן לבבכם, וביאר דיש ב' אופנים איך שאדם נופל לידי חטא, א' בפשטות על ידי שעין רואה והלב חומד, ב' על ידי נפילת מחשבתו, שחושב בדרכי העבודה, ורואה שהיא קשה מדי עד שנופל לידי יאוש, ואז כבר עלול ליפול במהרה, ובאמת היה צריך לבטוח בה' שיעזרנו, ואצל זה המתאיאש אכן קודם היא נפילת הלב ורק אח"כ נופל בעינו רח"ל, ודבר זה למדנו מענין המרגלים, שעל ידי זה שהיו עושים חשבונות ולא

